

«Περιβάλλον: Ποια είναι άραγε η βιώσιμη λύση της ανθρωπότητας ;»

Ο πλανήτης μας έχει αρχίσει και δονείται συθέμελα. Αντιμετωπίζει πρωτοφανείς προκλήσεις, οι οποίες απειλούν συνολικά την ευημερία μας. Παρόλο, που η απαιτούμενη προσπάθεια για την ανάληψη αποφασιστικής δράσης φαντάζει εξαιρετικά δύσκολη, οι αρνητικές επιπτώσεις ωστόσο, είναι ακόμα αναστρέψιμες, ώστε να περισταλούν οι βλάβες αποκαθιστώντας την ποθητή σε όλους μας οικολογική ισορροπία. Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, μπορεί να επιτευχθεί με μια διαφορετική προσέγγιση. Ποια είναι όμως αυτή; Μα φυσικά η ανθρωπιστική, που θα είναι πλήρως απαλλαγμένη από τις οικονομικές σκοπιμότητες, που επωάζουν την απληστία και την ηθική αναληψία.

Το πιο εμφανές χαρακτηριστικό, που διαφοροποιεί τη σημερινή κλιματική αλλαγή από εκείνες του παρελθόντος είναι ο πρωτοφανής ρυθμός εξάπλωσης, η έντονη κλίμακα και οι παράγοντες, που την υποκινούν. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα αποτελούν πλέον καθημερινότητα και πλήττουν ακόμα και περιοχές, που δεν υφίσταντο τέτοιου είδους «απειλές». Φονικοί καύσωνες, πλημμύρες και καταστροφικοί τυφώνες αποτελούν πλέον τη νέα μας πραγματικότητα. Δυστυχώς, η αλλαγή αυτή είναι ανθρωπογενής και έχει βαθιά τις ρίζες της στην εξάρτηση των οικονομιών από τα ορυκτά καύσιμα και την υπερεκμετάλλευση των φυσικών πρώτων υλών. Οι πρακτικές εκμετάλλευσης της γης έχουν οδηγήσει στη δημιουργία του φαινομένου του θερμοκηπίου. Η αλλαγή του κλίματος επηρεάζει κάθε άνθρωπο σε οποιαδήποτε γωνιά του πλανήτη. Ορισμένες χώρες ενδέχεται να πληγούν περισσότερο από τις καταστροφικές συνέπειες αυτής της διογκωμένης φυσικής λαίλαπας, εξαιτίας της πολιτισμικής ανεπάρκειας – συνεπώς και οικονομικής - να ανταπεξέλθουν δραστικότερα στις νέες προκλήσεις.

Η περιβαλλοντική κρίση είναι περισσότερο αποτέλεσμα της κρίσης των ηθικών αξιών του ανθρώπου. Ο σύγχρονος άνθρωπος επενδύει περισσότερο στην πρόσκτηση υλικών αγαθών και επενδύει μόνο στα υλικά αγαθά. Έτσι, δημιουργεί συνεχώς καταναλωτικές ανάγκες, που θεωρεί ότι θα του εξασφαλίσουν την ευτυχία. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας και της επιστήμης εκμεταλλεύεται άκριτα τους φυσικούς πόρους και τα ενεργειακά αποθέματα, που είναι αδύνατον να αναπληρωθούν σε βραχυπρόθεσμη κλίμακα από τη φύση. Οι βιομηχανικές μονάδες δεν τηρούν τις ορθές προδιαγραφές και δε λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα οικοπροστασίας. Παράλληλα, η μετακίνηση και υπερσυγκέντρωση ανθρώπων από την ύπαιθρο στα μεγάλα αστικά κέντρα περιόρισε τις εστίες πρασίνου, δημιούργησε άναρχη δόμηση και εξαφάνισε την χλωρίδα και την πανίδα των εν λόγω περιοχών. Το κυκλοφοριακό πρόβλημα από την αλόγιστη χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς επιβαρύνει ανησυχητικά την ατμόσφαιρα με ρύπους και αυξάνει την ηχορύπανση, που είναι υπεύθυνη για την καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας στα αστικά κέντρα.

Προς ενίσχυση της παραπάνω επιχειρηματολογίας, η επιθυμία ορισμένων επιτηδείων να οικοπεδοποιήσουν παράνομα και να εκμεταλλευτούν δασικές εκτάσεις τους ωθούν σε εμπρηστικές συμπεριφορές, με απότοκο την καταστροφή τεράστιων εκτάσεων πρασίνου και βιοτόπων. Ένα καθόλου αμελητέο κεφάλαιο, που θεωρείται σημαντικός αντίπαλος για το περιβάλλον είναι η εκμετάλλευση της φθηνής μορφής ενέργειας, της πυρηνικής. Η διαρροή της πυρηνικής ενέργειας, εξαιτίας της κοστοβόρου συντήρησης των πυρηνικών εργοστασίων

και οι πολεμικές συρράξεις, που διεξάγονται με τη χρήση πυρηνικών όπλων μπορεί να αποβούν μοιραίοι τόσο για τον περιβάλλοντα χώρο, όσο και για την υγεία του ανθρώπου.

Εμβαθύνοντας στο ζήτημα, οι χώροι υγειονομικής ταφής γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από τις κυβερνήσεις, στην προσπάθειά τους να συγκαλύψουν τα χημικά απόβλητα από τις μεγάλες βιομηχανίες. Επομένως, μια ενδεχόμενη διαρροή στους ωκεανούς ή σε κάποιες ερημοποιημένες περιοχές, είναι πιθανόν να μολύνει τη χλωρίδα και την πανίδα σε τεράστια εμβέλεια. Τέλος, είναι επιτακτική η αναφορά στις αρνητικές επιπτώσεις, που μπορεί να επιφέρει ο μαζικός τουρισμός στο περιβάλλον. Η πληθώρα τουριστών αναδύει καταναλωτικές ανάγκες, που εξαντλούν τους φυσικούς πόρους και τα ενεργειακά αποθέματα. Σε συνάρτηση με όλα αυτά, η συσσώρευση μέσω μαζικής μεταφοράς ενισχύουν το πρόβλημα.

Εν κατακλείδι, οφείλουμε όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι οι άνθρωποι, η οικονομία και το περιβάλλον αποτελούν μέρη του ίδιου κοινωνικού συστήματος. Του ίδιου συστήματος, που εκτρέφει την οικονομική απληστία εις βάρος του φυσικού περιβάλλοντος και του ίδιου του ανθρώπου. Η περιβαλλοντική καταστροφή επικρέμεται ως δαμόκλειος σπάθη πάνω από τα κεφάλια της ανθρωπότητας και οι προοπτικές για το μέλλον φαντάζουν δυσοίωτες. Άραγε, μπορεί η ανθρωπότητα να ανταπεξέλθει στην πρωταρχική πρόκληση των τελευταίων δεκαετιών και να αντιστρέψει την υποβάθμιση της φύσης; Είναι ικανή να δώσει ακόμα μια ευκαιρία στον εαυτό της να ανασάνει, προτού είναι πολύ αργά;

Ματίνα Κωστοπούλου, 10/3/22